

Romano hangos

8_{kr}

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE

ROČNÍK 9 • ČÍSLO 11 • VYŠLO 18. ČERVNA 2007

zprávy

ÚSTÍ NAD LABEM – ČT se rozhodla vysílat nedělní Otázky Václava Moravce 24. června 2007 z Činoherního studia v Ústí nad Labem za účasti publika. Jediným tématem pořadu bude soužití majoritní společnosti s romskou menšinou.

PRAHA – Romského aktivistu Jana Ráče ze Zlína doporučila Poslanecká sněmovna na státní vyznamenání. O tom, zda ocenění nakonec získá, rozhodne prezident Václav Klaus.

KLADNO – Kladenský magistrát se zabývá případem svého romského koordinátora Antona Lukáče, který se zapletl do konfliktu hostů romské zábavy s městskými strážníky. Pokud se prokáže, že skutečně zasahoval do práce policistů, vyvodí vedení města z jeho chování důsledky.

BENÁTKY – Na 52. ročníku nejstarší přehlídky umění Biennale Benátky (Itálie) mají poprvé samostatný pavilon také Romové. Má název Ztracený ráj a představuje tvorbu šestnácti romských umělců z osmi krajín.

BĚLEHRAD – Většina Romů na Balkáně žije v bídě, nevzdělanosti, podvýživě a na okraji společnosti. Vyplývá to ze studie, kterou zveřejnil Dětský fond OSN (UNICEF). Podle oficiálních statistik žije v Albánii, Černé Hoře, Bosně, Bulharsku, Makedonii, Srbsku a Rumunsku přibližně 3,7 milionu Romů, ale Světová banka odhaduje skutečný počet na 15 milionů. To z Romů dělá nejméně etnickou menšinu na Balkáně.

Předsedové mezinárodních svazů obětí nacismu žádají důstojný památník Odpovědnost zavazuje i Německo a Evropu

Za skandální a neúnosnou považují situaci na území bývalého romského koncentračního tábora pro Romy a Sinty v Letech u Písku signatáři výzvy, kterou odeslali 13. června premiérovi Mirku Topolánkovi.

Pod požadavkem přemístít velkokapacitní vepřín a vybudovat důstojný památník obětem romského holocaustu jsou podepsáni prezident Mezinárodního výboru Osvětím Noach Flug (Jeruzalém), zastupující předseda Mezinárodního výboru Buchenwald-Dora Günter Pappenheim (Berlín), předseda Ústřední rady německých Sintů a Romů Romani Rose (Heidelberg) a předseda Výboru pro odškodnění romského holocaustu Čeněk Růžička (Praha).

„Není přece možné, aby na místě, kde umírali lidé, kde se jejich krev vsákla do země, stála výkrmna prasat,“ říká Noach Flug, který

prožil v ghettech a koncentračních táborech šest let.

Podle Romani Roseho sice česká vláda uznala v roce 1999 svoji historickou odpovědnost vůči Romům a Sintům, ale dosud nic konkrétního v řešení tohoto stavu nečinila. Podle Čeňka Růžičky je druhotné, na kolik by přesun vepřína přišel: „Na přebudování nového prasečáku neexistuje vůbec žádný odhad nákladů. Přesto česká vláda straší částkami 800 milionů až jedné miliardy korun.“

Signatáři výzvy se obrátili také na německou kancléřku a předsedkyni Evropské rady Angelu Merkelovou s prosbou, aby se touto záležitostí zabývala. Odpovědnost za holocaust zavazuje Německo a Evropu k tomu, aby tuto část společných dějin trvale připomínaly a respektovaly důstojnost obětí, uvádějí ve své výzvě. **(red)**

Projev Čeňka Růžičky na str. 2

Takto rozsáhlý památník obětem druhé světové války má německý Berlín

Antidiskriminační zákon míří do parlamentu

Zákon zamezující diskriminaci tím, že by měl zajistit rovný přístup ke vzdělání, práci, zdravotnické péči, sociálním výhodám či bydlení bez ohledu na věk, rasu, sexuální orientaci, zdravotní postižení, jazyk a náboženství schválila 11. června vláda. Nyní zákon směřuje do Poslanecké sněmovny a čeká ho koloběh schvalování.

„Tím tato vláda plní závazky, které nespínily vlády v minulém volebním období,“ řekla novinářům ministryně pro lidská práva a národnostní menšiny Džamila Stehlíková (SZ). Předloha je podle ní výsledkem kompromisu a dlouhých jednání. Soudí, že je

to dobrá a pružná norma, která umožní občanům účinně se bránit diskriminaci.

Je ostuda, že ČR je poslední zemí Evropské unie, kde antidiskriminační zákon není v platnosti a hrozí jí kvůli tomu sankce. Pokud by se případ dostal před Evropský soudní dvůr, mohla by dostat pokutu desítek milionů korun. Podle Stehlíkové je ale potřeba uzákonění ochrany proti diskriminaci i v případě, že by ji Brusel nevyžadoval.

Pokud zákon projde kolotočem schvalování, měl by platit od začátku příštího roku. Neziskové organizace však mají k vládní verzi připomínky,

protože je podle nich okleštěný a mnoho věcí z něj pravicová vláda schválně vynechala. Nic to nemění na tom, že podle vládní verze může soud uložit za prokázanou diskriminaci vysoké pokuty. Na dodržování zákona by měl dohlížet také ombudsman, jehož pravomoci se tím rozšíří. Současný ombudsman Otakar Motejl je však pro to, aby na dodržování zákona dohlížela jiná instituce.

Zákon tedy nakonec zřejmě projde, ale je povinností všech uvědomělých lidí, aby se snažili diskriminaci zabránit, ať to bude nařizovat zákon nebo ne. Jde hlavně o etiku a ta se žádným zákonem nařizovat nedá. **(J. S. S.)**

z obsahu

Příjmy a výdaje

Komplexní a ne dílčí změny, které by pomohly zlepšit postavení Romů. To je hlavní požadavek nevládních organizací pracujících s romskou menšinou.

strana 2

Vesničky kolem Říma

Stávající bezradnost italských úřadů s romskými imigranty z balkánských zemí vyústuje v nebyvalý projekt. Zdá se, že vesnička soužití v Ostravě bude mít alespoň název přímo ve věčném městě Římě další souputníky!

strana 6

Růst zadluženosti chudých lidí začíná být v České republice alarmující Výzkumy varují před dlužním nevolnictvím

Ilustrační foto

Archiv RH

Nedávno byl zveřejněn na internetu Právní rozbor k problematice zadlužování sociálně deprivovaných vrstev obyvatelstva, který pro odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR vypracoval občanské sdružení Zšvůle práva, jmenovitě Kateřina Hrubá a Edita Stejskalová. V současnosti je rovněž dokončován odborem prevence kriminality tohoto ministerstva materiál pojednávající o „prevenci zadlužování českých domácností s důrazem na sociálně slabé a vyloučené skupiny obyvatel“. Netřeba snad ani zmiňovat, že obě studie se týkají velké části

Romů v ČR, oblíbené cílové skupiny různých „lichvářů v kravatě“, kteří již zřejmě zastihují klasické „úžerníky“ známé z romských „komunit“.

Zšvůle práva vyjadřuje přesvědčení, „že problému zadlužování sociálně deprivovaných obyvatel by měla být ze strany státu věnována mnohem intenzivnější a dlouhodobá pozornost. Dluhová past patří totiž spolu s problematikou (ne)možností získání adekvátního bydlení k naprosto zásadním problémům sociálně vyloučených, bez progresu v řešení těchto oblastí lze těžko

očekávat posun v řešení otázek úzce souvisejících (vzdělání, zaměstnanost, zdravotní stav, informační, finanční či právní gramotnost). Pokud jsou lidé dennodenně vystaveni stresu z podstandardních bytových podmínek a z finanční nestability, je naivní očekávat, že budou schopni řešit *nadstavbové složky* svého života.“

Studie mikroekonomických modelů vypracovaná letos Socioklubem pro brněnský Drom dokonce uvádí, že „v ČR je funkční vysoce profitní model novodobého nevolnictví nekvalifikovaných, nízkých“ *Pokračování na str. 5*

zaznamenali jsme

Co si myslí Češi o Romech. Většina Čechů – 79 procent – považuje soužití romské a neromské populace za špatné. O opaku je přesvědčeno jen něco málo přes 16 procent občanů. Vyplývá to z nového průzkumu Centra pro výzkum veřejného mínění. Obyvatelé ČR se rovněž domnívají, že možnosti Romů jsou v některých společenských oblastech omezené; 62 procent respondentů se domnívá, že Romové mají horší podmínky při zaměstnávání.

Na Jesenicku přivítali výrok ombudsmana. Romové vystěhovaní loni na podzim z centra Vsetína na Jesenicko přivítali, že ombudsman Otakar Motejl dospěl k závěru, že vsetínská radnice v případě pochybila. „Potvrdilo se tak to, co říkáme od samého počátku, tedy že byla porušena lidská práva,“ řekl zástupce sdružení Roma Vidnava Václav Zástěra, jenž s vystěhovanými rodinami pracuje.

Policie řeší trestní oznámení na Jiřího Čunka. Vsetínská policie stále vyšetřuje 12 trestních oznámení podaných na vicepremiéra a ministra pro místní rozvoj Jiřího Čunka (KDU-ČSL). Policisté v případech vyžadují další podklady. Od počátku roku navíc Čunek čelí obvinění z korupce. Podezřelý je z toho, že před pěti lety vzal jako vsetínský starosta zhruba půlmilionový úplatek. Oznámení na bývalého vsetínského starostu lidé podali především kvůli stěhování romských rodin.

Romských asistentů ubývá. Na jihu Slovenska v oblasti Gemeru ubývá romských asistentů učitelů. „Před čtyřmi roky, když tento projekt začínal, jsme měli ve škole asistenta Roma. Od loňska už u nás pracují dvě Neromky,“ řekla starostka Hodejova Margita Zagyiová. Místní škola má asi 300 žáků, z nich dvě třetiny jsou Romové. Podobná situace je v okolních obcích. Přitom pomoc romských asistentů je podle učitelů nevyhnutelná. Problém je vidí odborníci v nedostatečném vzdělání asistentů – musí totiž mít alespoň středoškolské pedagogické minimum.

Starostka nesouhlasí se závěrem ombudsmanovy zprávy

Stěhování vsetínských Romů: klady i zápory

Ombudsman Otakar Motejl dne 13. června zveřejnil finální zprávu o vystěhování romských rodin ze Vsetína z pohledu ochrany základních lidských práv. Z této obsáhlé zprávy přinášíme následující informaci.

Veřejnému ochránci práv nepřísluší autoritativně stanovit rozpor jednání města Vsetína vůči romským rodinám se základními právy a svobodami. K tomu je v našem právním systému povolán Ústavní soud. Posouzení lidskoprávního aspektu vystěhování je však žádoucí z hlediska úplnosti šetření celého případu.

Vystěhování rodin do lokality Poschla bylo legitimní co do cíle i zvoleného prostředku. Naopak vystěhování občanů Vsetína na Jesenicko, Prostějovsko a Uherskohradištsko došlo k zásahu do základního práva na respektování rodinného a soukromého života.

Ve svém vyjádření ke zprávě starostka města Vsetín vyjádřila s tímto závěrem nesouhlas. Zopakovala, že tyto osoby užívaly bytové jednotky v domě na ulici Smetanova bez právního důvodu, byly povinny

se podle rozhodnutí vystěhovat a neměly nárok na náhradní bydlení. S přihlédnutím k sociální situaci těchto osob město Vsetín učinilo maximum v tom směru, aby všechny tyto osoby bydlení získaly. Odmítla jakékoli naznačování, že by byli obyvatelé domu k přestěhování donuceni formou „jakéhosi“ nátlaku. Zdůraznila, že tyto osoby měly dost času na to, aby si bydlení zajistily samy a bez pomoci města. Město Vsetín je přesvědčeno, že se nedopustilo porušení jakýchkoliv práv přestěhovaných osob a že učinilo všechny možné kroky pro vyřešení složité sociální situace těchto osob.

Město Vsetín bylo vůči vystěhovaným rodinám v postavení pronajímatele, resp. vlastníka domu na ulici Smetanova. Kromě toho je však město Vsetín veřejnoprávní korporací, společenstvím občanů, které kromě funkce ekonomické a dalších plní i funkci sociální. Tato role je bezpochyby historicky dána a vychází z přirozeného vztahu mezi obcí a občany obce.

Veřejný ochránce práv kladně hodnotí fakt, že se město Vsetín o řešení sociální situace rodin po-

kusilo. Zcela však odmítá zvolený způsob vystěhování. Pokud by vystěhování rodin na Jesenicko, Prostějovsko a Uherskohradištsko mělo být přijato jako standardní, byl by tak posvěcen „export sociálně vyloučených rodin nebo rodin ohrožených sociálním vyloučením“ z obcí a měst, v nichž dlouhodobě žijí, jako lék sociálního vyloučení.

Co se týče zvoleného způsobu vystěhování, spatřuje zde ochránce podstatné porušení práva těchto obyvatel na lidskou důstojnost a ochranu soukromého a rodinného života spočívající v omezení svobody volby místa pobytu a způsobu života, které za pomoci neformálního nátlaku samosprávné moci zapříčinilo v případech rodin vystěhovaných do domů na Jesenicko, Prostějovsko a Uherskohradištsko zhoršení sociální situace. Ochránce proto považuje za vhodné umožnit vystěhovaným občanům uplatnění jejich práv vůči městu Vsetín, tj. umožnit jim podání žádosti o pronájem městského nájemního bytu a zajistit její nestranné projednání samosprávnými orgány města.

(red)

Jakou váhu mají v romských rodinách příjmy a jaký je tok peněz

Ředitel Socioklubu Petr Víšek: „Romové, kteří odjeli do Anglie a museli se postavit na vlastní nohy, narušili pevný systém rodiny založený na solidaritě. Otázkou je, zda je to pro rodiny dobré.“ Foto: J. S. S.

Komplexní a ne dílčí změny, které by pomohly zlepšit postavení Romů. To je hlavní požadavek nevládních organizací pracujících s romskou menšinou. Více než vypovídající výzkum na téma života romských rodin a jejich vnitřní ekonomiky představil 6. června v prostorách brněnského Dromu ředitel organizace Socioklub Petr Víšek.

Výzkum se zaměřil ve 33 rodinách formou řízených rozhovorů na mapování toho, jakou váhu mají v romských domácnostech příjmy a jak v nich funguje tok peněz. Podle Víška potvrdil již dříve známá fakta. Na první pohled nepohoditelná je situace, kdy romské rodiny, účastníci výzkumu, utrácejí měsíčně dvakrát tolik peněz, než jsou jejich příjmy. Nesrovnalost v příjmech a výdajích pak nahrazují vzájemným půjčováním mezi mnoha svými členy. Výplaty sociálních dávek a mezd mají různé termíny, a tak funguje koloběh neustálého vzájemného zadlužování a půjčování.

K zadlužování přispívá také nevhodné užívání peněz. Pokud opomineme sociálně patologické jevy (gamblerství, alkoholismus nebo drogy), je velkým problémem přístup rodin k jídlu. Děti například místo doma připravených svaččin dostávají do školy kupované bagety; obědy a večeře, které se nesní, lidé vyhazují. Podle starých pověr je totiž ohřívání jídla jedovaté a do ledničky chodí v noci duchové zemřelých. K těmto bizarním vysvětlením se však musí přidat i racionální: někteří z respondentů takové chování zdůvodňují spíše touhou mít jídlo stále čerstvé.

Romské rodiny fungují na silném kolektivním principu, kde jedinec neznamená mnoho, a individualismus, jak si ho představují Neromové, prakticky neexistuje. Vnitřní rodinná solidarita tak vytváří model, v němž úspěch jednotlivce znamená zároveň povinnost se o tento úspěch rozdělit s kolektivem. Ve výsledku tak má zaměstnaný člen rodiny stejně peněz, jako kdyby nepracoval. Občanská

sdružení pracující s Romy se domnívají, že je třeba zapojit do práce více členů rodiny. Poté by se výsledek projevil na její ekonomické situaci.

„Současná společnost je dravě individualistická a systém solidarity širokých rodin nezapadá do dnešního trendu. Myslím ale, že mediální a společenský tlak rodiny vydrží a nerozpadnou se na malé skupinky izolovaných jednotlivců, snažících se pouze o vlastní prospěch,“ domnívá se Petr Víšek. „Když se podíváte podrobněji na ekonomický model těchto rodin, zjistíte, že i mnoho lidí z tzv. většinové společnosti žije část svého života nebo dokonce celý život velice podobným způsobem – přežívají z malého platu, důchodu nebo dávek a k tomu si půjčují nebo přivydělávají načerno, a i když je to ne první pohled nepohoditelné, fungují tak často celá léta.“

Průzkum Socioklubu proběhl jako součást projektu Mikrobus, který od roku 2006 pomáhá hledat převážně Romům uplatnění na trhu práce.

(J. S. S.)

Projev Čenka Růžičky, prezidenta Výboru pro odškodnění romského holocaustu v České republice – Berlín, 13. června 2007

Dámy a pánové,

dovoluji mi při této příležitosti poděkovat organizátorům tohoto zasedání za pozvání a za to, že mi umožnili promluvit tady o věci, které se dnes účastní nějak i Evropské společnosti. Děkuji panu Romani Rosemu.

V mé zemi byly během druhé světové války dva koncentrační tábory pro Romy, které fungovaly zhruba v časovém rozmezí jednoho roku. Jeden, ve kterém zemřel můj děd a šestiměsíční bratr během nacistické persekuce, byl situován v jižních Čechách – v Letech u Písku. Místo dřívějšího tábora bylo znesvěceno v roce 1974 postavením prasečí farmy. Pohřební místo obětí je situováno v jejím těsném sousedství. Druhý tábor byl na jižní Moravě,

v Hodoníně u Kunštátu. Také toto místo je znesvěceno plně funkčním rekreačním střediskem.

Po devět minulých roků se naše organizace, která ochraňuje zájmy vězňů koncentračních táborů a příbuzných obětí koncentračních táborů, snaží přimět vládu naší země, aby kontroverzní objekty byly přemístěny z míst, která jsou tak charakteristická pro genocidu původních českých Romů a Sintů.

I po protestech nositelů Nobelovy ceny Simona Wiesenthala a Günthera Grosse zůstávají naše práva porušována. I po rezoluci Evropského parlamentu, zaslanou do České republiky, která požadovala rychlé přemístění těchto zahanbujících znamení z míst koncentračních táborů, jsou naše práva dále porušována.

Před časem přijal Krajský úřad Jihočeského kraje rozhodnutí, které navrhuje přemístění farmy. Cituji z dopisu jihočeského hejtmana: „Postavit vedle již existujících zařízení vlastněných AGPI společností důstojný pomník obětem koncentračního tábora a také muzeum dokumentující osud Romů během druhé světové války.“

Viděl jsem, že čeští poslanci jsou nadšeni tímto návrhem. Věžňové a přeživší příbuzní obětí jsou však pohoršení a dvojnásobně rozloženi. Nikdy jsme nebyli o tomto návrhu předem informováni, dokud nebyl oznámen v médiích. Shledáváme návrh absurdní a považujeme ho za zřejmou demonstraci arogance politické moci. Památník a muzeum vedle prasečí farmy?

Kdo na tuto konstrukci přišel? Kdo ji představuje? To by mohlo být jisté považováno za symbolické vyjádření vztahů panujících ve většině české společnosti k naší menšině.

Trváme na přeložení farmy na jiné místo. Zaslali jsme vládě návrh řešení, jímž by mohlo být toto: Žádáme českou vládu, aby založila fond pro přemístění farmy. V rozmezí pěti let by prostředky mohly být shromážděny. Ve spojení s připravovanou putovní výstavou Zmizelý svět původních českých Romů a Sintů bychom také mohli organizovat další finanční podporu ze zahraničí. Avšak to všechno může být provedeno jen za podmínky skutečně profesionálního odhadu nákladů a jménem vlády, se kte-

rou žádná dohoda nebyla ještě učiněna.

Dámy a pánové, nechceme žádný megalomanský pomník. Spolu s mnoha Čechy a občany Evropské unie a se souhlasem Evropského parlamentu žádáme respekt pro romské oběti těchto nesouběžných zločinů. Přemístění prasečí farmy z Letů a rekreačního střediska z Hodonína u Kunštátu je částí vyjádření tohoto respektu. Pro tento účel však nutně potřebujeme velmi silnou podporu evropských politiků a evropské veřejnosti.

Prasečí farma na místě bývalého koncentračního tábora znamená, že Hitler dosud nezemřel.

Děkuji vám.

(překlad Karel Holomek)

Druhá diskuse o stěhování Romů zvedla menší vlnu vášni Informace o možném stěhování je fáma

Závěry diskuse jsou jednoznačné: Královopoláci nechtějí žít za žádnou cenu vedle Romů

Když před třemi měsíci svolali zastupitelé brněnské městské části Královo Pole veřejné zasedání, které se mělo zabývat údajnou možností přestěhovat tam desítky romských rodin ze Zábřovic a Husovic, jiných částí Brna, vládla v zasedacím sále zastupitelstva bouřlivá nálada.

Desítky rasistických výkřiků místních obyvatel směřovaly proti plánu, který zřejmě nikdy ani neexistoval. Ještě před zasedáním totiž kdosi rozslal obyvatelům Králova Pole do

schránek letáky, ve kterých upozorňoval na snahu radnice Brno-sever vystěhovat některé romské rodiny do Králova Pole, do bývalých studentských kolejí. Královopolští radní proto podali trestní oznámení za šíření poplašné zprávy na neznámého pachatele.

Druhé jednání na toto téma proběhlo 13. června a neslo se v daleko klidnějším duchu. Přispěla k tomu svou účastí také zastupitelka Kateřina Dubská (SZ), která má ve

městě na starost problematiku menšin. Občané se ptali svých radních znovu na totéž: „Budou se k nám stěhovat Romové?“ Tyto otázky pak provázely výkřiky: „Nechceme tu Cikány, chceme žít mezi lidma!“ Kateřina Dubská se snažila situaci uklidňovat a na otázky, co s romskou problematikou radnice dělá, odpovídala zevrubným popisem projektů města a nevládních organizací, které se věnují romské integraci.

Jak Dubská, tak starosta Králova Pole Ivan Kopečný ujišťovali přítomné, že informace o možném stěhování je fáma či špatně interpretovaný výrok starosty městské části Brno-sever Lea Venclíka, který je známý snahami o vystěhování Romů ze „své“ městské části. Pozorným občanům také neuniklo, že starosta Venclík svoje návrhy zmiňuje v době, kdy město posuzuje projekt luxusního bulváru, který má vést právě romským ghettem v této části Brna.

V diskusi vystoupil jediný zástupce Romů – brněnský podnikatel Milan Ščuka. Prohlásil, že ve své firmě by sám Romy nezaměstnal, neboť nechtějí pracovat. Vinu však také dává špatně nastavenému sociálnímu systému, který nemotivuje nezaměstnané, aby si hledali práci.

Text a foto
Jiří Salík Sláma

Nejtěživějším problémem je nezaměstnanost

Navzdory tomu, že jsou dávno známé skutečnosti o dramatické míře nezaměstnanosti u Romů, dodnes se jejich nezaměstnanost nepodařilo snížit alespoň o několik procent. Neudělaly to předchozí vlády a zřejmě to neudělá ani současná vláda Mirka Topolánka.

Proč tomu tak je? Je to skutečně tak těžké a složité? Pokud by se někdo chtěl opravdu seriózně zabývat tímto problémem, rozumné by bylo zjistit, kolik pracovních míst by se mělo vytvořit. Od toho pak lze odvíjet další postup. Například: ve kterých oblastech se potřebná pracovní místa dají vytvořit. Jaké existují předpoklady u nezaměstnaných pro jejich pracovní zařazení atd. Pokud by se někdo odpovědný těmito otázkami zabýval, mohl by si ujasnit možnosti řešení problému,

který trápí Romy i celou společnost. Namísto toho slyšíme donekonečna omýlaný populistický blábol, že je třeba přijmout opatření, která vytvoří u nezaměstnaných „motivaci k práci“.

Co to ve skutečnosti znamená? Právý opak toho, co je třeba! Pokud nezaměstnaného „motivace“ uváže k výkonu veřejně prospěšných prací či jiného druhu podobného „zaměstnání“, znamená to, že si takového nezaměstnaného uváže státní sociální systém natrvalo. Proč? Protože takový člověk bude muset plnit uložené podmínky, které jej omezí v hledání zaměstnání, znemožní mu být aktivní při hledání práce a odsoudí jej k doživotnímu způsobu života na nejnižší sociální úrovni. Tedy k doživotní bídě a chudobě se všim, co k tomu patří.

K takovému životu budou navíc odsouzeny i děti postižených rodin. Kvalita jejich života bude úředně předurčena bídou a chudobou. To tedy není správná cesta.

Lidé potřebují práci. Potřebují si vydělat, aby mohli platit nájem a další poplatky spojené s bydlením. Potřebují základní životní potřeby, které jsou nutné k standardní životní úrovni této společnosti. Sociální podpora umožňuje zajištění životního minima. Jinými slovy řečeno, sociální podpora pomáhá nezaměstnaným přežít. Lidé potřebují práci, lidsky důstojné zacházení a rovné příležitosti. A jen tak mimochodem, Romové jsou taky lidé a mají velký problém s 80procentní nezaměstnaností.

Dezider Giňa

Najpareder le Romengero problem hin kaj len nane buči

Hjaba kaj sako čirila džanel sar but Roma hine bi bučakero, dži adadžives niko namardža tele kole bare procenti, so hin bibučakere Roma. Kada nakedre anglune vladi, u kada nakerela ani kadi vlada, savi lidžal o Mirek Topolánek.

Soske oda hin avke? Čacčes oda vareso kajso baro pharipen? Te kamelas vareko čacčes kaleha vareso te kerel, palis elas godžaver te phučel pal koda, keci bučakere thana kempel anglo Roma. Kalestar šaj džalal dijader ke koda, kaj le Romenge te arakhel buči, so o Roma birinen te kerel, etc. Kada hin ča kajse lokore phučibena, kajča imar the jon sikaven vareso kolestar, so kempel te kerel anglo Roma the savore aver. Kajča ade pes nadel duma pal nisoste ča pal koda dilin- ipen, kaj kempel te arakhel „moti-

vacija“ anglo kole, kas nane buči. U te kavke laha, ta pal soste andre kada džal? Kada hin savoro visa pal koda, so le Romenge kempel! Te le bibučakere manušes phandaha la „motivacijaha“ ta našči kerela nič aver ča koda, so pal leste kamena o uradi. Palis les naela vrama te rodel peske buči, kave avela pre men le šatoske dži kio meriben.

Soske? Kajso manuš dživela ča kolestar, so chudela andre podpora, našči arakhela aver šanca sar te džal te kerel u kada džala the pre lesker čhavore. Kada dživipen andre bida the čoripen savoren marela tele, u kalestar aven avri aver problemi the pharipena. Kadarik o drom nalidžal. Le manušenge kempel buči angle koda, kaj len te avel sostar te počinel vaš o bešiben the savoro aver so mušinen sako čhon te

počinel. Kampil lenge mek the aver věci kio dživipen kajse, save hine sar standardi andre kadi phuv. Manuša, save džive ča la podporatar pes dochudne dži tele, u lengero dživipen ačhol but nalačho the kavke, kaj nisostar nabajinen, imar len nane so te našavel, u vaš koda nadikhen anglal palal. Kavke pre lende dikhe the aver, save dživen andre aver dživipnaskere kondiciji, u napele tele angle koda, kaj len nane buči. La socialno potporatar pes nadel te dživel, koda hin ča pre koda, kaj manuš te nazamerel. Le manušenge kempel buči, pačivalo the manuškano respektos the rovnosca. U ča kavke pro agor, o Roma hine tiž manuša, u hin len baro 80% problem la bibučaha.

Dezider Giňa

komentář

Zpráva ombudsmana říká: Vsetín s Romy pochybil

KAREL HOLOMEK

Radnice města Vsetína pochybila při vystěhování rodin, a to ať už jde o vystěhování do kontejnerových buněk v místní lokalitě Poschla, nebo při vystěhování na Jesenicko, Prostějovsko a Uherskohradištsko. Potvrdil to i sám ombudsman na tiskové konferenci dne 13. června v Brně.

Je správné říci, že míra pochybení v případě Poschly je daleko menší než v případě vystěhování rodin mimo Vsetín.

Jaká pochybení ombudsman ve svém nálezu uvádí?

Pokud jde o Poschlu, zpráva přiznává, že k pochybení nedošlo ve stavebním a kolaudačním řízení ani v procesním postupu radnice. Pochybnosti však vznikly v tom, zda je možné využívat obytné sanitní kontejnery pro trvalé bydlení. K zodpovězení této otázky zadal ombudsman vypracování expertního posudku.

Ve vystěhování rodin mimo Vsetín spatřuje ombudsman podstatné porušení jejich práva na lidskou důstojnost a ochranu soukromého a rodinného života, která spočívá v omezení svobody volby místa pobytu a způsobu života.

Pro nedostatek místa se nemohu zabývat dalšími aspekty pochybení radnice, jakými bezpochyby byly pochybení v sociálních dávkách, sociálně právní ochrany dětí nebo nedostatky v údržbě zbourané stavby apod. Bude o nich možnost mluvit ještě dále a při jiných příležitostech. Teď pokládám za důležité upozornit na jiné.

Současná radnice odmítá přiznat jakékoliv pochybení, připomíná jen, že neměla jinou možnost a že v několika směrech byla omezena v dokonalém zvládnutí problému financemi a personálními limity. Podobně se hájí i bývalý starosta a nynější místopředseda vlády Jiří Čunek.

Zarážející je, že nález ombudsmana nevyvolává u zodpovědných pracovníků jakékoliv reakce směřující k úvahám o tom, jak napříště řešit podobné situace. Ani náznak kritiky do vlastních řad.

Přitom ombudsman přiznává, že je svou funkcí zavázán, aby upozorňoval obce na úkoly, jejichž plnění není lehké, avšak rezignace na ně znamená obvykle pouze přesun problémů jinač. Ani absence finančních či materiálních prostředků není dostatečným vysvětlením či ospravedlněním takového postupu.

Takový přístup ze strany obcí i vládních činitelů nezaznamenáváme poprvé. Vzpomeňme jen na nález ombudsmana v případě vystěhovaných Romů ve Slaném nebo reakce na nález ombudsmana v případě násilně sterilizovaných žen nebo segregaci ve školství, kterou ministerstvo školství ústy své tehdejší ministryně nepřiznalo.

O čem to svědčí? Naši starostové a radní v obcích mají jen nedokonalou vímavost pro to, co znamená péče o zachování důstojnosti a svéprávnosti občana, co znamená péče o sociálně slabé, která je obcím uložena v zákoně. Ombudsman tu stojí s právem a povinností danou Ústavou a zákonem této země, aby na takové nedostatky upozorňoval a navrhoval opatření k jejich odstranění.

Zatím u nás není náležitě vnímán jako takový. Nejvíce jsou tedy na štíru s dodržováním a uplatňováním demokracie naše autority v obcích, ale i ve vládě a mnohde jinde. To je jen logický závěr, vyplývající z konkrétních a věcných zjištění ombudsmana. Závěr alarmující a smutný.

Z galerie úspěšných

Je nám potěšením gratulovat panu **Zdeňkovi Lázokovi** z Brna k absolvování známé romské konzervatoře v Košicích. Po čtyřech letech studia úspěšně složil maturitu a ještě další dva roky bude na stejné škole pokračovat v nádstavbovém studiu.

Zdeňek byl žákem známého profesora Orgována, člena Košické filharmonie v oboru housle.

Odmala projevoval velké hudební nadání, které zdokonaloval ve hře na housle v umělecké škole na Vídeňské ulici v Brně.

Ať už bude Zdeňek Lázok představovat své hudební umění kdekoliv, bude sloužit vždy za vzor mládeži, jak dosáhnout v životě vysokých met uměleckých i občanských. To je nesmírně mnoho a zaslouží si to vysokého uznání od každého z nás. (red)

Prosti dumi, vítěz festivalu Česká spořitelna Colours Talents

Třetí ročník soutěže Česká spořitelna Colours Talents vyhrála skupina Prosti dumi. Zvítězila ve finálovém kole, které proběhlo na festivalu ColourScope 2007 v sobotu 9. června na nádvoří zámku v Kuřimi.

Finalisté vystoupili v pořadí složenou ze zástupců pořadajícího Nebiba, Fekete Seretlek, Beata hudebního vydavatelství Indies Bocek a Prosti Dumi. Porotu, Scope Records, Colours of Ostra-

Skupina Prosti dumi je ovlivněna balkánským folklorem. Její texty jsou v šopském nářečí a vypráví příběhy ze života nebo dokreslují emoce na dané téma. Všechny náměty přináší kytarista Ladislav Assenov, narozený v bulharské Sofii, ale již dlouhá léta žijící v ČR. Kapela nepoužívá bicí, ale makedonský tapan a perkuse.

va a hudebních publicistů, nejvíce zaujalo vystoupení plzeňského bandu Prosti dumi. „Je to náš největší životní zážitek,“ neskrývali velkou radost z výhry jeho muzikanti. Tou je vystoupení na letošním ročníku festivalu Colours of Ostrava, následný pobyt v nahrávacím studiu Indies Studio a listopadové vydání CD.

Po vyhlášení výsledků soutěže pokračoval festival vystoupením brněnských Swordfishtrombones, po kterých předvedl na pódiu přesvědčivý výkon NIL. Následně krátké vystoupení hiphopové Minuty Ticha navnadilo posluchače na první vrchol večera – Gipsy.cz, který vystoupil již na minulém ročníku ColourScope. Jeho pamětníci byli mile překvapeni obrovským pokrokem, který nastal ve výkonech muzikantů na pódiu.

Publikum pak nadšeně aplaudovalo etnickohiphopové smřšti. Následnou těžkou pozici udržet pozornost návštěvníků festivalu pro své písničky výborně zvládla skvěle talentovaná Jana Věbrová,

Gipsy.cz

Foto: J. S. S.

kteřá představila písničky ze svého debutového alba Kykyry.

Také Traband zahrál písně ze svého nového alba Přítel člověka. Většinu z nich už publikum dobře znalo a odpívalo je společně s Trabandem. Závěrem vystoupení ještě skupina na přivítanou nového alba naházela mezi fa-

noušky papírové vlaštoky, které pak svým poletováním zpestřovaly poslední písně vystoupení Trabandu. Pozdě v noci si všichni zatančili se ska partičkou The Chancers. Několik přídavků na závěr a tento ročník festivalu ColourScope se stal minulostí.

(red)

Z červnových festivalů národnostních menšin

KARVINÁ – Už podruhé se stala Karviná festivalem národnostních menšin Prolinání kultur aneb známé se navzájem. Návštěvníci se blíže seznámili s typickým folklorním uměním polské, řecké a slovenské menšiny, nechyběly ani romské soubory. K festivalu patřila také ochutnávka typických

jídel i gastronomických specialit národností. Nechyběly ani ukázky lidových řemesel a ukázky hry na lidové nástroje.

TŘINEC – Festival národnostních menšin uspořádali o víkend také v Třinci. Divákům se před-

stavily hudební skupiny a taneční soubory polské, řecké, slovenské a romské menšiny, které žijí v Třinci. V programu vystoupila také mladá Vietnamka s vietnamskou národní písní. Zájem návštěvníků byl také o ochutnávku národních specialit.

(red)

Romové v Evropě

Rumunsko I.

Valachie, původní země olašských Romů

Romové byli na území dnešního Rumunska zavlečeni jako válečná kořist při bojích moldavských a valašských knížat s osmanskými Turky z území Bulharska v 14. a 15. století, byli majetkem klášterů a bojarů, a to prakticky až do roku 1856. V 18. a 19. století se objevují první dokumenty, které Romy identifikují pod názvy různých řemeslných profesí a které jsou dodnes užívány v názvech různorodých subetnických skupin (sítaři, kotláři, nožíři, hrnčíři etc.).¹⁾ Po zrušení cikánského nevolnictví se počali Romové usazovat rovněž ve městech, jiným řemeslná specializace umožňovala kočovat v převážně agrární preindustriální společnosti. Velká část z nich odešla z rumunských knížectví do sousedních zemí a postupně do Anglie a Francie i do obou Amerik (Velká kalderašská invaze, 1905). Jinou historii měly cikánské skupiny v Sedmihradsku, které bylo součástí Uher a habsburské říše, kde byli Romové násilně sedentarizováni za Marie Terezie. Jiné postavení měli Romové v Dobrudži, přináležející až do první balkánské války k Turecku.

Co se početnosti týče, jsou první záznamy z roku 1838, kdy je udáváno 139 255 Cikánů v Moldavsku (9,81 % z obyvatel provincie) a 119 910 ve Valachii. V meziválečném Rumunsku, tj. v podunajských knížectvích Sedmihradsku, Besarábii (dnes Moldavská republika a Ukrajina) a Dobrudži (včetně Dobrudže jižní, dnes bulharské) bylo v roce 1930 při censu udáno 262 501 cikánských osob (1,5 % z celkové populace). Avšak již tehdy mnozí odborníci udávali číslo více než dvojnásobné (Ion Chelsea, 525 000).²⁾ V meziválečném období začaly vznikat první romské organizace. Během druhé světové války se uskutečnil pokus deportovat romské populace na Ukrajinu (do Rumuny okupované a anektované jihozápad-

ní Ukrajiny – Transdněstří); jednalo se o 25 000 osob. V poválečném období byli Romové v komunistickém režimu poprvé zaměstnáni ve státní správě a stranickém aparátu, v armádě a policii. V šedesátých letech byly zbytky kočovných Romů násilně usazeny (od roku 1962). Po svržení Ceausescova režimu v prosinci 1989 nastal sociální propad většiny Romů a romské skupiny se stávaly často terčem internetnického násilí.

V roce 1997 byla zaznamenána hranice chudoby u 79 % Romů, zatímco celostátně bylo udáváno 31 %; negramotných bylo udáno 44 % romských mužů a 59 % žen; 5 % Romů chyběl (nebyl vystaven) rodný list a 4 % neměly vystaveny osobní doklady.³⁾ Ustanovení a praxe

zákona č. 18/1991 o pozemkovém vlastnictví neumožňovalo Romům podílet se na výnosech z obdělávané půdy, ačkoliv velká část z nich po desetiletí pracovala v zemědělském sektoru. Velká část zaměstnanců v státním sektoru ztratila po roce 1989 zaměstnání. Až do voleb v roce 1996 se ústřední vláda nijak nezasazovala o zlepšení jejich situace a většina rasově motivovaného násilí na Romech zůstávala nepotrestána. Národní úřad pro Romy byl ustaven v roce 1998 a byla vypracována Strategie pro zlepšení postavení Romů, která však byla přijata až vládním usnesením č. 430 v roce 2001. V roce 2002 vláda přijala Národní plán sociální inkluze a boje proti chudobě, v kterém byla reflektována tíživá situace Romů. Studie Světové banky z roku 2004 udává pro Romy v Rumunsku dvojnásobnou dětskou úmrtnost než u zbytku populace a o 15 let kratší průměrnou délku života.

Podle censu z roku 1992 se jednalo o 409 723 osob (1,8 %). Odhady však uvádí 1,8 mil. (7,9 %). Některé organizace uvádí až 2,5 mil. (Minority Rights Group, 1997: 240). Výzkum Institutu pro kvalitu života uvádí 1 452 700 až 1 588 552 (identifikovaných askripcí – připsanou etnicitou) v roce 1998, z nichž je 922 465 až 1 002 381 (sebeidentifikovaných).⁴⁾ Romové žijí po celém území Rumunska, velká koncentrace je v samotném hlavním městě Bukurešti. Znatelné venkovské koncentrace jsou dodnes v okolí bývalých klášterů a bojarských panství (bývalých vlastníků ztročených romských skupin).

I taková je rumunská současnost

Foto: Karel Cudlín

Ve zprávě Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) zněla odpověď na jednu z otázek dotazníkového průzkumu (Proč rumunští občané odcházejí do ciziny?): „Vydělat si peníze“, avšak ne legální prací: 39 % respondentů považovalo za zdroj

příjmu rumunských migrantů v cizích zemích krádeže, 31 % uvedlo žebrotu jako výnosnou a praktikovanou aktivitu a 11 % uvedlo prostituci jako druh příjmu.⁵⁾

Albína Schwartzová

¹⁾ Lăutari = hudebníci, Căldărari (Kalderași) = kotláři, Argintari = šperkaři, Fierari = kováři, Zlateri = zlatníci, Ghurara = sítaři, Lovar = koňští handlíři

²⁾ Félix Colson, In: Ethnic mobility in Romania, 2004, www.ethnobarometer.org/romania.pdf

³⁾ Ina Zoon, On the margins. Roma and public services in Romania, Bulgaria and Macedonia, OSI, New York, 2001

⁴⁾ (The Research Institute for Quality of Life, 2000)

⁵⁾ According to a questionnaire in which Romanian subjects were asked „why do Romanian citizens go abroad?“ the one and only answer was: „to earn money“, but not from legal work: 39% considered that those who go in a foreign country obtain an income by stealing, 31% believed that begging is a profitable and practiced activity and 11% mentioned prostitution as a means to have an income (International Organization for Migration Report on Romania, August 2003).

Romea úspěšně pokračuje s PC kurzy a mediálním kurzem pro mladé Romy

Cesta k práci i dalšímu vzdělání

V rámci projektu Podpora Romů v Praze financovaného z programu CIP EQUAL a ze státního rozpočtu ČR organizuje občanské sdružení Romea kromě dalších zajímavých aktivit pro pražské Romy počítačové kurzy a mediální kurz.

Dne 5. června proběhla v Internetovém centru Romea na pražských Vinohradech poslední hodina již třetího běhu PC kurzů pro mladé Romy z Prahy. Lekce úspěšně absolvovalo šest z deseti přihlášených účastníků. Za všechny tři běhy PC kurzu získalo osvědčení již sedmáct frekventantů. Osvojili si základní obsluhu a práci s počítačem, naučili se ovládat operační systém Windows a programy MS Office

(Word, Excel, Outlook, Internet Explorer a Power Point).

„PC kurzy otevírají absolventům nové možnosti v zaměstnání a dalším vzdělávání. Jako výrazná podpora na trhu práce se kurzy projevily již u pěti absolventů, kterým se podařilo získat zaměstnání. Poslední běh počítačových kurzů pro začátečníky chystá Romea na začátek září,“ řekl Adam Pospíšil, koordinátor projektu.

Stejně zajímavý je mediální kurz: dva jeho posluchači absolvovali pilotní stáž v redakci zpravodajství České televize, kdy se seznámili s principy práce v televizním zpravodajství. Vystřídali přitom postupně několik pořadů, ve kterých absolvovali celodenní proces pří-

pravy a realizace vysílání. Po uplynutí zkušební doby mají možnost ve stáži pokračovat.

Další studenti absolvují praxe v redakci časopisu Romano vodi, který vydává sdružení Romea, a tři kurzistky čeká v červnu na měsíční stáž do Českého rozhlasu.

Mediální kurz probíhá od března 2006 formou víkendových výukových bloků. Součástí studijního plánu jsou předměty úzce související s teorií i praxí novinářské práce (např. český jazyk, práce s PC, publicistické žánry, sociologie, rétorika, rozhlasová a televizní tvorba). V kurzu vyučují renomovaní lektori jako Jiřina Šiklová, Libor Dvořák, Aleš Vrzák a další.

Michaela Dvořáková

Existuje již přes padesát výborů pro národnostní menšiny Je to příležitost k úniku z izolace

Města i obce v celé ČR zakládají výbory pro národnostní menšiny i případech, kdy jim to zákon nenaučuje. Výbory musí být ze zákona zřizovány tam, kde počet příslušníků menšin přesahuje deset procent počtu obyvatel.

„Samosprávy výbory zřizují velmi aktivně. Některé obce je zakládají i tehdy, když procento příslušníků menšin není dosaženo. Díky výboru probíhá dialog mezi samosprávou a představiteli menšin,“ uvedla ministryně pro lidská práva a národnostní menšiny Džamila Stehlíková. Podle ní tak mají radnice lepší informace o tom, jak menšiny žijí.

Zákon také udává, že polovinu členů výboru musí tvořit příslušníci menšin. Statut výboru je poradní – nemá žádné výkonné pravomoci. Pro zastupitelstva připravuje zprávy a návrhy na zlepšení integrace menšin do společnosti. Výbory mají podle zákona zakládat i kraje, pokud příslušníci menšin představují nejméně pět procent jejich obyvatel. Podle Stehlíkové činnost výborů výrazně přispívá k začlenění menšin do společnosti. Dává jim navíc šanci ovlivňovat rozhodování samospráv a podílet se na chodu svého okolí. „Jak menšiny spolupracují se samosprávou a pořádají různé akce za

podpory měst, zviditelňují se a dostávají se z izolace,“ dodala ministryně.

Díky výborům se mohou lidé z většinové společnosti lépe seznámit s menšinami a vidí jejich přímou aktivitu a práci pro obec.

V ČR žije dvanáct početnějších uznávaných menšin. Patří mezi ně menšina slovenská, polská, romská, bulharská, chorvatská, maďarská, německá, ruská, řecká, srbská a ukrajinská. Mají své zastoupení v Radě vlády pro národnostní menšiny, na činnost jejich spolků přispívá stát.

(red)

Jazzová hudba Pod obrazy

Ve středu 6. června se sešlo na nádvoří Místodržitelského paláce v Brně, kde se nachází i jazzová kavárna Pod obrazy, velmi různorodé publikum. Kromě češtiny a romštiny byla slyšet i angličtina.

V rámci festivalu Jaro na nádvoří tady vystoupili mladí brněňští jazzmani. Basista a jeden z hlavních organizátorů Jazzfestu a také Latinfestu v Brně Vlastík Trllo, saxofonista Radek Zapadlo, bubeník Jožka Bagár, kterého můžete často slyšet s Jozefem Fečem nebo také s Kmetobandem, a pianista Jiří Levíček, který se nedávno vrátil ze studijního pobytu v americkém Texasu, kde také hrál s elitními jazzmany v místním bigbandu. Hlavními protagonisty tentokrát ale byli zpěváci: Matuš Bagar, Jožkův bratranec, a teprve dvanáctiletá dcera Jožky Bagára Monika, která už má za sebou i televizní premiéru v pořadu Noc s Andělem.

Repertoár kapely sahá od standardů typu Autumn Leaves až po Across The Midnight Sky od Al Jarreaua. Kapela v naprosté pohodě plynule přechází ze stylu do stylu. Matuš zpíval s nadhledem hodným ostříleného profesionála, kterým ostatně je. Má za sebou štace od Německa až po Mallorku, kde se léta živil jako muzikant a bavič. V současnosti Matuš zpívá s Bigbandem Brno Rudolfa Šmahela, v kterém hrají muzikanti od Gustava Broma, a také s Jazzside Bandem Igora Vavrdy, kde účinkují členové orchestru Městského

Matuš Bagar při vystoupení

Foto: wav

divadla v Brně. Na brněnském festivalu dominoval jazz, ale několik skladeb, které v průběhu už téměř letního večera zaznělo, evokovalo náladu tropické, latinsko-americké noci.

Zlatým hřebem večera bylo vystoupení Moniky Bagárové. Zazpívala několik klasických jazzových standardů. Mezi nimi My Romance, It May Will Be Spring nebo Cherokee. Monika zpívá od svých šesti let, má za sebou už mnoho jazzových koncertů a také třetí místo v krajské přehlídce posluchačů ZUŠ. Po ukončení povinné

základní docházky se chystá do Prahy na Ježkovu konzervatoř, kde ji bude učit Filip Gondolán.

Nadšené publikum odmítalo muzikanty pustit z pódia. Vyžádalo si několik přidavků a ještě dlouho po skončení koncertu bylo nádvoří i kavárna Pod obrazy plně jižanské atmosféry, kterou ukončil až personál kavárny.

P. S.: Matuše můžete vidět a slyšet 22. června v Městském divadle v Brně, kde se chystá premiéra Jazzside Bandu.

(wav)

Růst zadluženosti chudých lidí ...

Dokončení ze str. 1

kopřijmových domácností směrem k nebankovním subjektům a splátkovým společnostem. Strategie takovýchto společností se vyznačují několika shodnými momenty – jsou cílené na nízko-příjmové, neinformované skupiny; mají vypracován systém nevýhodných smluv, uzavíraných evidentně v tísní s vysokými poplatky, penále a neúměrným úrokem z půjček; obsahují rozhodčí doložky, které vyvádějí tyto smluvní vztahy mimo systém české justice k arbitrárním, pracujících většinou pro tyto společnosti. Důsledkem je praktická nemožnost obrany dlužníka.

V poznámce pod čarou Zšsvüle práva se uvádí: „Dne 20. října 2003 odvysílala Česká televize pořad Lichva mezi Romy, který byl (přes zavádějící název) věnován společnosti Provident Financial a v němž promluvila o praktikách této společnosti její bývalá zaměstnankyně. Uvedla, že vrstvu klientů u společnosti tvořili lidé s nízkými příjmy ze zaměstnání, lidé na sociálních dávkách anebo malí a střední

podnikatelé, kteří měli daňové příjmy s nulovým příjmem. Bylo nám řečeno, že jedna ze skupin, která je pro nás nejzajímavější jako klienti, jsou romské skupiny. Mezi praktikami obchodních zástupců uvedla, že tyto běžně inkasují od dlužníků sociální dávky hned po jejich vyzvednutí na obecním či městském úřadě.“

Je nábilední, že takovéto praktiky jsou v rozporu s dobrými mravy a tedy i s příslušnými ustanoveními občanského zákoníku (§ 39; § 3), a to právě svým systematickým zacílením na subjekty společensky slabé a zranitelné. Praxe exekuce sociálních dávek takovýmito pirátskými finančními společnostmi je pak výsměchem všem daňovým poplatníkům, kteří tak financují lichvářské praktiky. Pokud soud má posuzovat otázku „přiměřenosti“ výše úroku, měli by se zákonodárci zamyslet nad „přiměřeností“ možnosti exekuce sociálních dávek (také však i mateřské) a mravnosti mechanismů, při kterých je při půjčce předvídaná insolventnost dlužníka.

Albína Schwartzová

Citáty z materiálu Prevence zadlužování českých domácností

„České domácnosti dlužily v prosinci 2006 bankám a finančním institucím přibližně 540,6 miliardy Kč. Na jednoho obyvatele včetně dětí tak připadá dluh přibližně 54 000 Kč. Oproti srpnu 2005 stoupl dluh českých domácností o více než 130 miliard Kč. S ohledem na strukturu úvěrů jde cca ze 2/3 o hypoteční úvěry a úvěry ze stavebního spoření.“

Zadlužení domácností rostla v roce 2006 téměř každý měsíc dvakrát rychleji než objem vkladů. Lze se domnívat, že s růstem objemu půjček a úvěrů vzrůstá i počet domácností, které nejsou schopny splácet. Podle údajů ČNB má problémy se splácením asi 8 % českých domácností. Zatímco u úvěrů na bydlení, hypoték a stavebního spoření jsou to méně než 4 % problémových úvěrů, u spotřebitelských úvěrů je to již 13 až 14 %. Podle údajů ČNB jsou nejvíce zadlužené mladé rodiny s jedním dítětem.“

„Sociálně slabší skupiny se dostávají do konfliktu s věřitelem, musí čelit nepřijemnému vymáhání peněz, hrozí jim soudní spory i zabavování majetku. Může dojít k vystěhování rodiny dlužníka, která není schopna zaplatit ani ubytovnu, ani uspokojovat základní potřeby svých členů, v důsledku čehož jsou jim děti následně odebrány do ústavní péče. Jejich sociální dávky současně bývají částečně předmětem exekuce ve prospěch věřitele. Nezřídka následuje rychlý společenský propad dlužníka na dno společnosti a jeho dlouhodobá sociální exkluze. Půjčka, namísto aby ulehčila jejich tíživou situaci, se pro ně stává hrozbou. Chudoba vyvolaná zadlužením pak může způsobovat zvýšenou trestnou činnost nebo ekonomicko-existenční migraci. Útěk dlužníků před vymáháním dluhů byl shledán jako jedna z motivací k romské migraci ze Slovenska do azylových zařízení v ČR¹⁾ i jako důvod migrace českých Romů do země západní Evropy a Kanady.“

„Nejčastějším důvodem insolvence jednotlivců i celých domácností je nízké ekonomické vzdělání občanů, kteří přeceňují svoje schopnosti splácet a podceňují možné důsledky vyplývající být i jen z dočasných či krátkodobých nesplácení závazků.“

Tato rizika vyplývají ze složitosti smluvních vztahů, které v souvislosti s využíváním půjček a úvěrů uzavírají. Příslušné smluvní dokumenty (smlouvy o úvěru, všeobecné obchodní podmínky, zajišťovací instrumenty) často obsahují riziková ustanovení, jejichž dopady si lidé s běžným právním vědomím nedokáží představit. Dlužníci rovněž nejsou schopni se dostatečně připravit na nečekané události, které mohou snížit jejich schopnost splácet a rozběhnou tak koloběh problémů počínající nutností platit sankční úroky a poplatky, přes ztrátu schopnosti splácet až k exekučnímu řízení. Důležitým faktorem je především malá ochota věřitelských institucí poskytnout svoje smluvní dokumenty, aby si je každý mohl detailně a v klidu prostudovat. Tak by se mohli lidé vyvarovat nebezpečí plynoucím ze zajištění pohledávek nejruznějšími druhy směnek, formou přímo vykonatelného zápisu sepsaného notářem či soudním exekutorem nebo prostřednictvím rozhodčí doložky.“

1) Viz Výzkumy v českých azylových centrech na podzim roku 2000. Uskutečnili Zdeněk Uhrek, Renata Weinerová, Kateřina Plochová. Viz též Uhrek 2004.

Romové vzpomínali na Olgu Havlovou

Slavnost písní a tanců zahájil dětský taneční soubor Mercí Foto: J. S. S.

Velká fotografie Olgy Havlové (1933-1996) orámovaná květinami byla hlavní dominantou pódia na hřišti Základní školy Křenová, kolem kterého se 15. června dopoledne scházeli převážně mladí Romové. Přišli se podívat na taneční vystoupení a zaposlouchat se do rytmů tradiční i moderní romské hudby.

Účinkující od pěti do dvaceti let z různých souborů z Brna, Olomouce a Ostravy předváděli skupinové i sólové tance, oblečení byli do bohatě zdobených a barevných romských oděvů vlastní výroby. Podle organizátora akce Miroslava Červeňáka „jde o připomenutí památky paní Olgy Havlové, která bydlela v brněnských Židenicích a zasadila se o rozvoj sociální oblasti v celé zemi“.

Vystoupení zahájila Milena Černá, ředitelka Výboru dobré vůle – Nadace Olgy Havlové, která poděkovala všem za jejich snahu, úsměv z její tváře za celou dobu prakticky nezmišlel.

Jako první přiběhli na pódium tanečníci ze skupiny Mercí, která působí při brněnském sdružení

Ratolest. Jejich ohnivě rudé košile a stejně sladě šaty dívek vyvolávaly dojem, že pódium je v jednom velkém plameni energie. Střídání tradiční romské hudby, například v podání muzikantů z olomouckého souboru Amare Ternore (Naši mladí), s moderním diskem tancem brněnského M-dance clubu nebo klasickým sborovým zpěvem studentů brněnského Gymnázia Křenová vytvářelo atmosféru očekávání, kdy diváci netušili, jaký hudební směr mohou očekávat a nechávali se strhnout do živého povzbuzování účinkujících.

Na závěr vystoupila také nová romská Miss Renata Čonková, která tančí a zpívá v souboru Čercheňa při brněnském středisku Drom. Bylo vidět, že titul královny krásy ji rozhodně nezměnil a nadále se chová přátelsky a nenuceně. Téměř dvě stovky diváků odcházely odpoledne v příjemné náladě s vědomím, že je to právě hudba a tanec, co spojuje rozdílné kultury a pomáhá překonávat předsudky.

Jiří Salík Sláma

Gulo čar hráli pro charitu

Koncert skupiny Gulo čar v brněnském Semilasse nezklamal. Proběhl v pátek 15. června a diváky dostávala do varu známá funky smřšť v podání oblíbených interpretů Foto: J. S. S.

Leukémie, stručně řečeno porucha krvetvorby, může potkat každého v kterémkoliv věku. Transplantace kostní dřeně je často poslední nadějí na záchranu života. Nemocný však musí čekat na vhodného dárce, což je problém zejména u menších, jejichž krev a kostní dřeň má specifické znaky. Na podporu pacientů nemocných leukémií a dobrovolných dárců kostní dřeně každoročně probíhá humanitární

akce KAPKA. Kromě sbírky byl na podporu KAPKY uspořádán koncert. Letos na něm bez nároku na honorář vystoupila romská kapela Gulo čar. Vystoupení romské kapely, jenž proběhlo v Brně 15. června bylo dobrou příležitostí, jak rozšířit problematiku leukémie a možnosti pomoci i mezi Romy, protože mnoho nemocných umírá zbytečně jen proto, že nenajde vhodného dárce. (J. S. S.)

Není vám lhostejné dění kolem vás? Chcete, aby se veřejnost dozvěděla nejen o problémech, které vás trápí, ale také o aktivitách romské komunity ve vašem bezprostředním okolí?

Napište nám!

Kolem věčného města Říma mají vzniknout romské „vesničky solidarity“

Stávající bezradnost italských úřadů s romskými imigranty z balkánských zemí vyústuje v nebyvalý projekt. Zdá se, že vesnička soužití v Ostravě bude mít alespoň názvem přímo ve věčném městě Římě další souputníky! Agentura Reuters uvádí, že „římská radnice vybuduje mimo město čtyři vesnice solidarity určené Romům. Tato zařízení vybavená veškerým nezbytným sociálním zázemím budou pod neustálým dozorem policistů. Záměr soustředit osoby romské národnosti do zvláštních ubytovacích kapacit je součástí vládních opatření, jejichž cílem je snížit zločinnost v hlavním městě. Obyvatelé Říma spojují nárůst kriminality v metropoli právě s Romy, kteří se sem stahují nejen z jiných oblastí Itálie, ale rovněž z východní Evropy. Obdobně ale Italové přičítají odpovědnost za vyšší počet násilných kriminálních činů i na vrub ilegálním imigrantům, kteří do země přišli z jiných států.“

Neapol

Problém spolužití s romskými imigranty však nebyl zpravodajskými agenturami zaznamenán toliko ve věčném městě. Známým se stal případ dvou set rumunských žebrových Cikánů, kteří zabrali Garibaldiho náměstí v Neapoli v roce 2003. Italská Občanská garda se pokusila Romy přemístit do tábora složeného z padesáti karavanů na okraji Saviana. Příkazy byly dány neapolským prefektem a byly reakcí na sérii protestů hoteliérů a obchodníků z Garibaldiho náměstí, kteří si stěžovali na poškozování turistického ruchu. Avšak obyvatelstvo centrální provincie Salerno reagovalo po svém. Místní starosta zorganizoval a vedl demonstrace, které byly zakončeny zapálením jednoho z karavanů. Sociální pracovník z Neapole, který zabezpečoval transport Romů, byl napaden. Romové byli přinuceni nasednout na vlak a odjet zpátky do Neapole, kde opětovně ovládli hlavní náměstí. Starosta Neapole a bývalý ministr vnitra obhajovali kočovné Romy a kritizovali prefekta a představitele občanských gard za jejich neschopnost zvládnout krizi. Zmiňovali nelidské zacházení s Romy, kteří byli dopraveni do karavanů, kde nebyla zavedena elektřina, tekoucí voda a odpady (karavany byly určeny pro případ přírodních katastrof). Na to se prefekt snažil najít jiné možnosti, například přemístit žebračky do oblasti Puglie, kde se snažili dobrovolníci založit dvě zemědělské farmy.

Milán

Na Silvestra minulého roku lehl popelem cikánský tábor na Via Tribonario v Miláně, obydlí asi padesáti rodinami rumunských Romů. Ti nečekali na vstup Rumunska do Evropské unie a zhruba od roku 1999 se již postupně přistěhovali do malé ilegální osady na opuštěném parkovišti vedle hlavního milánského hřbitova. Agentura Reuters o táboře dále uvedla, že je největší a nejproblémovější ze všech kočovných osad rozestých po milánské provincii, v nichž žije odhadem 6500 z celkového počtu 120 000 italských Romů. Romové přežívají tak, že se nechávají najímat na drobné zednické či úklidové práce, případně organizovaně žebrají nebo kradou. Rozhořčení sousedé žádají, aby se tábor obehnal zdí. Osada se tak stává symbolem nelehkých rozhodnutí, jimž čelí nejen Milán, ale i další evropská města, v nichž žijí desetitisíce chudých, v klanech žijících a často negramotných Romů... Už v prosinci starousedlíci vypálili na milánském předměstí Opera stany, které zde byly připraveny právě pro nově přichozí Romy. Na nátlak organizací bojujících za občanská práva slíbila milánská městská rada, že vybaví

tábor na Via Triboniano provizorními kontejnerovými byty, v nichž bude zavedena elektřina a pitná voda. Bytů však nebude dost pro všechny: od roku 2001, kdy se poprvé rozkřikla zpráva, že zde možná bude zajišťováno ubytování, se počet obyvatel tábora ztrojnásobil. „Romové chaotickou situaci ještě zhoršují, když vyzývají příbuzné, aby se k nim přistěhovali,“ uvedl Pasquale Maggiore, který s Romy spolupracuje jménem milánské městské rady. Na Via Triboniano například musela být postavena zeď oddělující jednu rozvětvenou rodinu bosenských Romů od početnějšího rumunského klanu, s nímž sváděla téměř každodenní boje.

Řím

O současné situaci agentura Reuters dále uvádí: „Když se do nepříznivých komentářů na adresu Romů a cizinců zapojily i sdělovací prostředky, Giuliano Amato jako ministr vnitra nynější levicové vlády premiéra Romana Prodiho neotálel s připomínkou, že Itálie, která si vymyslela mafii, by neměla s obviňováním cizinců ze zločinů až tak pospíchat. Skutečnost je ovšem taková, že tam, kde je větší koncentrace Romů bez jakékoli kontroly, je i citelně vyšší zločinnost. Římské úřady se sice v minulosti několikrát snažily řešit „romskou otázku“ přemístěním Romů do prefabrikovaných sídlišť či do nevyužitých budov, úsilí ale nepřineslo kýžené ovoce. Naopak Romové se dál soustřeďovali do primitivních osad na březích řeky či při kraji výpadovek z města a místní obyvatelé tak měli další důvod hovořit o „zločineckých doupatech“.

Předcházející vláda pravicového premiéra Silvia Berlusconiho se pokoušela vystěhovat Romy někam dál za hranice města, ale vysloužila si za to jen protesty různých sdružení na ochranu lidských práv. Nynější levicový starosta Říma Walter Veltroni myšlenku na sestěhování Romů do společných sídlišť oprávil a dal jí modernější tvář. Neopomněl zdůraznit, že zcela nově vybudovaná sídliště poskytnou Romům takovou sociální péči, kterou potřebují. „Nová sídliště bude kontrolovat policie a místní úřady

zajistí, aby tato zařízení měla všechno nezbytné zázemí,“ prohlásil. Na záměr římské radnice okamžitě kriticky reagovalo Evropské středisko pro práva Romů v Budapešti. „Už na první pohled je zřejmé, že segregovat Romy či stavět pro ně zvláštní zařízení není vůbec dobrá myšlenka,“ řekla agentuře mluvčí střediska Savelina Danová. Středisko už v minulosti protestovalo proti záměrům bývalé italské vlády soustředit italské Romy do zvláštních sídlišť.

Římská radnice zatím předpokládá, že do tří měsíců vybere místa mimo hranice metropole, kde by měly „vesnice solidarity“ stát. Za dalších devět měsíců by měly být vybudovány. Bezpečnostní balík počítá s tím, že římská policie posílí o 200 příslušníků. Obdobně v Miláně na severu země, kde řeší podobné problémy, navíc okoleňené častými protesty občanů proti neustálému nárůstu zločinnosti ve městě, počítají dokonce s posilami 600 policistů. Milán kromě toho plánuje i masivní posílení kamerového systému v ulicích, který by měl být zaměřen především na registrování a kontrolu státních poznávacích značek automobilů a na pomoc policii při pátrání po zločincích.

Ministr Amato, který je do „bezpečnostního paktu“ namířené proti zločinnosti rovněž zapojen, předpokládá, že by se měl rozšířit do dalších italských měst. Velkou roli v tom hrají plány premiéra Prodiho na podporu sociálního bydlení, které mají být představeny v nejbližší době. „Jak můžeme Romům pomoci s integrací do italské společnosti, když pro ně nemáme bydlení?“ ptá se Amato. Přitom poukazuje na nejčerstvější údaje, podle nichž imigranti mají v Itálii na svědomí třetinu zločinů, přestože v zemi tvoří pouze čtyři procenta populace.

Albína Schwartzová

Podle zdrojů www.ethnobarometer.org (Neapol) agentury Reuters (Řím, Miláno):

Kočovní Cikáni živoří na okraji luxusu, www.aktualne.cz, 18. 1. 2007

Lisa Juccaová (od zpravodajky Reuters) Římská radnice chce postavit pro Romy satelitní „vesnice“, Řím, 20. 5. 2007 (ČTK/Reuters)

Ilustrační foto

Foto: vurdon.it

řekli a napsali o Romech

Až přijde Meciáš

Romové na východě Evropy jsou stále vytěšňováni na okraj společnosti. Lepší integrace nejpočetnější menšiny do společnosti by vyžadovala od států stanovit si a splnit závazné cíle. Uvádí to studie, vypracovaná za podpory Evropské unie, Světové banky a miliardáře George Sorose. Dokument byl 12. června představen v Sofii, kde zasedali představitelé desetiletky (známé to dekády) začleňování romské populace (2005-2015), která by měla pomoci milionům Romů vymanit se z diskriminace. Avšak podle zprávy dosud chybějí hodnověrná data o samých Romech a o slabinách státní politiky, jakož i dlouhodobé cíle. „Absence systematického sběru dat a ověřování dosažených výsledků naléhavě vyžaduje stanovit závazné cíle pro rok 2015,“ praví se v dokumentu. Je tedy zřejmé, že samotné mecenášství nestačí, je třeba pečlivě sbírat data a přispět tak k stvoření meciášství (tedy spojení mecenášů a mesiášů), které úspěšně završí desetiletku, jejíž úkoly přece čestně splníme!

Kdo neumí plavat, utopí se v predestinaci

„Na útěku před policií se v úterý v Ostravě dva mladíci vrhli do kalných vod řeky Odry a utonuli. Bylo jim osmnáct a šestnáct let. Přistihli je při krádeži barevných kovů. Ta činnost vypovídá o jejich sociálním postavení ve společnosti. Obdobné způsoby obživy jsou užívány ne jinak než z nouze, kdy lidé vystavení sociální izolaci nedokáží či nemohou najít snadnější, legální a trvalejší zdroj příjmů. Je to dáno tím, že pocházejí ze znevýhodňujícího prostředí. To prostředí jim vnuklo nápad krást a předurčilo jejich tragický osud. Dostali se na šikmou plochu, která často končí za mřížemi. Mladíci se chtěli vězení vyhnout a dali se na panický útěk. Dopadli však hůře, ztratili všechno. Stejně tak jako je prostředí sociálního vyloučení nepřipravilo k boji o pracovní místa a odsoudilo k obživě na pomezí legality, tak je taky nenaučilo spoustu „samozřejmých“ dovedností, jako je plavání. Jedno jde ruku v ruce s druhým...“ píše kulturní antropolog Michal Toner v úhlu pohledu Lidových novin 14. června. Vnuknuto a předurčeno, článek finalizuje: „Příčinou úterní tragédie je reprodukce většinou nelegálních dovedností a také reprodukce neschopnosti. Ty způsobuje společenská exkluze, která zabraňuje osvojit si potřebné dovednosti pro život. Pokud neumíte plavat, utopíte se. A to doslovně i metaforicky. To vše je způsobeno rodinou, školou a okolím. Sociální vyloučení tedy nemusí končit jen zpackaným životem, ale hůře, může skončit předčasnou a tragickou smrtí.“

Není nad suverenitu

„Jednáme se zástupci zateckých Romů o různých možnostech a vybudování sociálních domů z uni-

mobuněk je jedna z nich. Oni jsou ochotní na podobě bydlení spolupracovat od projektu až po realizaci,“ řekl Právo místostarosta Žatce Aleš Kassal (ČSSD), jenž předběžně počítá s tím, že by romské sdružení mohlo být také správcem nových sociálních domů. Město si ale Romy nejprve otestuje. Nechá je nějaký čas pečovat o ubytovnu pro neplatiče v nechvalně proslulé lokalitě v Čeradické ulici. „Pro ně i pro nás to bude zkouška možné spolupráce v praxi,“ podotýká Kassal. Radnice již jednala se dvěma firmami, které mají zájem ubytovací kapacity vybudovat. Pro stavbu levných domků vybralo vedení města předběžně několik možných lokalit. „Nechceme, aby to bydlení vzniklo na samotě někde za městem. Nemělo by být ani v okolních vesnicích. Zatím jsme se nerozhodli,“ přiznává Kassal. Romům na lokalitě tolik nezáleží. „Hlavně aby to bylo na území města,“ říká jednatel sdružení Andrej Balog. Nelíbí se mu ale, že je žatecký záměr porovnáván se vsetínskou problematikou, na základě které byli tamní Romové přestěhováni mimo město do jakési buňkové patrové novostavby. „My chceme, aby jednotlivé soubory buněk byly od sebe oddělené a aby po nezbytných úpravách splňovaly všechny podmínky k normálnímu bydlení. Každá rodina by tak měla svůj baráček.“ Také Kassal odmítá srovnávání se Vsetínem. „Jsme suverénní město, které řeší své problémy svými způsoby a v úzkém dialogu s těmi, jichž se to dotýká,“ zdůrazňuje. (Karel Otcovský; Právo, 11. 6.)

Albína Schwartzová

Ilustrační foto

Archiv RH

Co dělat?

Jednu odpoledne ke mně přišel člověk, už ne mladý, ještě ne starý. A hned mne oslovil jménem a povídá: „Poslyšte, to už tak daleko nejde!“ A líčil mi, Brňák Brňákoví, jak na Kolišti, kudy chodí denně z práce, ho potkávají romští výrostci a bezdůvodně jsou vůči němu sprostí:

„Co tak blbě čumiš, ty chrapoune, chceš přes hubu? Takové jako ty mlátíme na potkání!“

Ten bodrý muž mi říkal: „To přece dříve nebylo, mladý člověk prokazoval úctu staršímu nebo mu aspoň na potkání nenadával. Co s tím chcete udělat?!“ otázal se mne s vážnou tváří jako člověka, který za tento způsob komunikace nese odpovědnost.

Ani jsem se nerozčilil, protože mi toho chlápka bylo líto. Naštvaný jsem byl na lidskou hloupost, zlobu a její projevy.

Jako naschvál přišla do kanceláře jedna mladá Romka, kterou poslali,

aby tady uklidila. Když slyšela náš hovor řekla: „A víte vy, pane, co říkají mladí kluci, gadže, mně? – Co na nás čumiš, ty černá hubo? Jak si dovoluješ vůbec chodit po stejném chodníku jako my?“

„Ne!“ žasl ten člověk.

Náhoda tomu chtěla, že ta mladá Romka se objevila v pravý čas a osvětlila další aspekty nechutných situací našich ulic.

Když se člověk zamyslí, přichází jí mu na mysl příčiny těch nechutných jevů, ze kterých je člověku smutno a pociťuje i jistou beznaděj.

Ti romští kluci asi nezažili nic dobrého a zřejmě ani nevidí žádnou zárnou perspektivu. V rodině jim rodiče nic nevysvětlí, a pokud, tak jenom obrátí jejich nenávisť proti někomu zcela nepatřičnému, co se zrovna nabízí. Za to můžou gadžové, je jediné rozumné vysvětlení.

Ta druhá skupina kluků je na tom podobně. I oni mají potíže, nedaří se jim, rozum mají také

zatemněný. Jaký div, že terčem jejich útoků se stávají „cikáni“, co kradou a mají privilegia ve škole, v sociálních dávkách. Prostě to, co jim nesmyslně narávají už daleko cílevědoměji i různí starostové a jiní úředníci, rovněž plní před- sudků a nenávisť.

V podstatě se obě skupiny chovají stejně nemožně a mají dokonce k tomu stejné důvody, byť zcela protivně sobě navzájem.

Co dělat? Zlobu a nenávisť nevymýtíš jen tak. Ty jsou zadřeny hluboce v každém z nás, pokud je máme. Vyhnijí obvykle až při defini- tivním konci.

Naděje spočívá v dětech. Ty jsou na počátku čisté jako lilium. Pravým zločincem je ten, který vlevá takovým stvořením jed do žil. Ať už je to z té či oné strany. Proti takovým spojme své síly a v příští generaci už si nebudeme aspoň nadávat.

Karel Oswald

Problém se zametá pod koberec

Bez komentáře zveřejňujeme dopis od vicepremiéra Jiřího Čunka, který obdržel redaktor Jeroným Janiček z rozhlasové stanice RADIO 1/91,9 FM. Čunek tak reagoval na kritické připomínky, které měl k jeho počínání v roli vsetínského starosty.

Vážený pane Janičku,

od skupin, které hajlují a holí si své hlavy, jsem velmi hodně vzdálen a uráží mě, když mě s nimi spojujete. Nevím jak Vy, ale já posuzuji člověka především podle činů. Vsetínská radnice dala pod mým vedením vzniknout ve třicetitisícovém městě více než sto šedesáti nejrůznějším neziskovým organizacím, mezi nimi i těm, které pracují s romskou komunitou. Jen za poslední dva roky poskytl těmto organizacím bezmála 50 milionů korun, aby zkvalitňovaly občanům města život a podporovaly integraci Romů do společnosti. Také jsme poskytli ubytování Romům, kteří již podle verdiktu soudu měli skončit na ulici. Neromské obyvatelstvo se v takovém případě vystěhuje bez náhrady a nikdo se o ně nezajímá. Jen za poslední dva roky jsme takto vystěhovali čtyřicet nájemníků. A kde byli v tuto chvíli novináři? V čem jsou tito lidé jiní? Jedině v tom, že oni nedostali nic, kdežto Romové ano. Když se pražským bezdomovcům postavil ve třicetistupňových mrazech stan, tak to byla velká sláva a projev humánního přístupu. My jsme Romům dali vlastní střechu nad hlavou a jsme za to terčem kritiky.

Uvědomte si konečně, že pokud budete neustále poukazovat na to, jací jsou Romové chudáci, nikdy se nepostaví na vlastní nohy a nebudou si vážit ani sami sebe. Navíc budete v ostatních občanech naší země, kterým nikdo nic zadarmo nedá, prohlubovat rasovou nenávisť. Jen se podívejte na poslední průzkum agentury STEM, podle níž mají dvě třetiny obyvatel naší země negativní vztah k Romům. Tento výsledek mají na svědomí sdělovací prostředky. Přijďte se k nám na Valašsko přesvědčit, kolik lidí žije v domcích mnohem horších, než mají Romové na Jesenicku. A nikdo jim na ně neposkytl bezúročnou půjčku a musí si je za své opravovat. Mnoho z těchto domků ani nemá splachovací WC. Ovšem to se do Prahy ani nedostane. O tyto informace není v médiích zájem.

Ono je velmi snadné o problému diskutovat a kritizovat jakoukoliv snahu o zlepšení, mnohem horší je přímo se zapojit do řešení. Romskou problematiku znám velmi dobře – řešil jsem ji intenzivně osm let. Nemusíte mi tedy dávat přednášku o tom, jak je práce neziskových organizací náročná. Za poslední tři roky snad nebylo jediné jednání rady města, na němž bychom nediskutovali o vzdělávání, zaměstnávání či bytové problematice Romů. A za těch osm let jsme při hledání východisek neustále naráželi na legislativní nedostatky, které jsme se marně pokoušeli odstranit. Kvůli nim jsem mnohokrát interpeloval poslance i ministry, bohužel bezvýsledně.

Vážený pane Janičku, podle mého názoru patříte k těm, kteří nemají nejmenší potuchy o tom, jak se žije lidem v naší zemi. A ať už dopadne má politická kariéra jakkoliv, jedno vím jistě. Pokud se bude tento problém zametat pod koberec, napětí mezi majoritou a romskou komunitou se bude jediné stupňovat.

Senátní Kancelář Jiřího Čunka, Dolní náměstí 1356, 755 01 Vsetín

Vzpomínka na dobrého člověka

Na Milana Filu, který zemřel 28. prosince 2006, stále nemohou zapomenout romští fotbalisté z Brna. Požádali nás o zveřejnění malé vzpomínky.

Milan Filo se narodil ve slovenské vesnici Skrabské poblíž Vranova nad Topľou. Jako chlapec projevil velký talent pro fotbal a ostatní své vrstevníky tahal na hřiště. Později, v dospělém věku, viděl právě v tomto sportu dobrý prostředek, jak vzdorovat drogám a kriminalitě u mladé romské generace. Měl pět dětí, které vedl ke sportu a řádnému životu.

Vy všichni, kteří jste Milana Filu znali, vzdejte čest tomuto dobrému člověku i sportovci. Zemřel v 52 letech.

(red)

KNIHY NA PRODEJ

Ilona Ferková: ČORDE ČHAVE / UKRADENÉ DĚTI

Dvojjazýčná romsko-česká brožovaná kniha vyprávění ženy milující romský jazyk. S předmluvou Mileny Hübschmannové, jež autorce pomohla začít psát.

Cena 35 Kč + poštovné

Ladislav Herák-Arpy: ZA MŘÍŽEMI

(pravdivá zpráva o intrikách a násilí za zdi věznic)

Zpověď člověka uvězněného ve valdické věznici plná zdrcujících zážitků.

Cena 25 Kč + poštovné

Vydalo Společenství Romů na Moravě

objednávky na telefoním čísle: 545 246 673

nebo na e-mailové adrese: rhangos@volny.cz.

Muzeum romské kultury

Bratislavská 67, 602 00 Brno, tel.: 545 571 798, 545 581 206,
fax: 545 214 418, gsm: 608 972 782

e-mail: media@rommuz.cz, www.rommuz.cz

MHD: tram 2, 4, 9 zast. Tkalcovská, tram 3, 5, 11 zast. Dětská nemocnice.

Program na červen 2007

Přechodné výstavy:

Putování

poetické obrazy nedávno zesnulé maďarské romské insitní výtvarnice Jolán Oláh
výstava trvá do 6. 9. 2007

Řemesla našich předků / Sikkhardi buti – somnakuhi buti

výstava odlehčenou formou prezentuje tradiční romská řemesla a zaměstnání a jejich současné modifikace

Stálá expozice:

Příběh Romů (etapa 1945–2005)

na historické ose prezentuje hmotnou i duchovní kulturu Romů

Otevírací doba:

út–pá 10–18, ne 10–17

V prostorách recepce Muzea romské kultury je otevřen obchůdek, kde lze zakoupit romskou a romistickou literaturu, CD s romskou tradiční i současnou hudbou a také výrobky romských řemeslníků.

antidiskriminace.romea.cz web proti diskriminaci
linka proti diskriminaci volejte **800 220 800**

Najdete nás na nových internetových stránkách SRNM:
www.srnm.cz
/cz/romanohangos.htm

Zapojte se do diskuze na webu, vítáme vaše podněty a připomínky

Redakce Romano hangos hledá nové romské redaktory, dopisovatele a externí spolupracovníky.
V případě dobré spolupráce možnost navázání pracovního poměru.
Tel.: 545 246 645, e-mail: grafika.rhangos@volny.cz

Romano hangos vychází nepřetržitě od roku 1999. Jediné tištěné romské periodikum v České republice.

Romano hangos si můžete objednat na tel. 545 246 673, e-mail: rhangos@volny.cz

PŘEDPLATNÉ ROMANO HANGOS

Příjmení a jméno:	Ulice, číslo domu:
PSC, místo:	Datum narození:
E-mail:	Telefon:
Název a sídlo peněžního ústavu:	Číslo účtu:
Název organizace:	Adresa:
IČO:	DIČ:
Počet objednaných výtisků:	Od čísla:
Způsob platby: ☐ hotově ☐ bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol:	
☐ složenkou ☐ bankovním převodem na fakturu	

Vyplněný formulář zašlete na adresu: Romano hangos, Francouzská 84, 602 00 Brno. IČO: 26908000; Komerční banka Brno-město; číslo účtu: 35-1366180207/0100. Cena ročního předplatného je 200 Kč.

Společenství Romů na Moravě

Francouzská 84, 602 00 Brno
Tel.: 545 246 673, e-mail: srnm@srnm.cz

Vydávání Romano hangos podporuje
Ministerstvo kultury ČR

Romano hangos

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE ROČNÍK 9 • ČÍSLO 4 • VYSÍLO 28. UNORA 2007

Výběrové řízení na pozici redaktora Romano hangos

Požadavky:

- ✓ Zkušenosti z publikační činnosti
- ✓ Dobrá znalost českého jazyka a práce s PC (Office, Outlook, Internet)
- ✓ Aktivní znalost romského jazyka slovem i písmem výhodou
- ✓ Výhodou znalost angličtiny, případně dalších cizích jazyků
- ✓ Znalost problematiky Romů a lidských práv

Nabízíme:

- ✓ Práci na plný úvazek
- ✓ Monitoring a zveřejňování projevů diskriminace
- ✓ Zajímavou práci při sledování aktuálního dění nejen v romské kultuře
- ✓ Práci v klidném a pohodovém prostředí
- ✓ Zvýšení kvalifikace a tím i perspektivy budoucího povolání

Své profesní životopisy, ukázky publikační činnosti a jiné související aktivity (fotografování apod.) zašlete na e-mailovou nebo poštovní adresu (v tiráži Romano hangos) nejpozději do 30. června 2007.

Konzervatoř Dr. Emila Ščuky

zahajuje činnost od nového školního roku

1. 9. 2007 v Praze

Zájemci o studium se mohou hlásit na adrese:

Konzervatoř Dr. E. Ščuky

Václavské nám. 17
110 00 Praha 1

e-mail:

konzervator.escuka@seznam.cz

www.konzervator.escuka.wz.cz

tel.: 224 009 762

mobil: 775 414 510

kontaktní osoba:

Michaela Divoká

I. kolo talentových zkoušek

proběhne 20. 6. 2007

II. kolo talentových zkoušek

proběhne 18. 7. 2007

Bližší informace o obsahu a průběhu talentových zkoušek podáme obratem všem studentům na požádání.

Zájemci o studium se mohou hlásit na tyto studijní obory:

82-44-M/001

Hudba – studium denní 4leté

82-44-N/001

Hudba – studium denní 6leté

82-45-M/001

Zpěv – studium denní 4leté

82-45-N/001

Zpěv – studium denní 6leté

82-47-M/001

Hudebně-dramatické umění – studium denní 4leté

82-47-N/001

Hudebně-dramatické umění – studium denní 4leté

82-47-N/001

Hudebně-dramatické umění – studium denní 6leté

Inzerujte v Romano hangos

celá strana 7 000 Kč

1/2 strany 4 000 Kč

1/4 strany 2 500 Kč

Další formáty dle domluvy: 10 Kč/cm²

Sleva při opakované inzerci na druhé a další vydání je 25 procent

Objednávky na tel. 545 246 673, e-mail: rhangos@volny.cz

Skupina Gulo čar

hledá textaře píšící moderní texty v romštině.

Zájemci pošlejte své nabídky na vladimir.dirida@centrum.cz,
www.gulocar.com

Romské internetové rádio vás pravidelně seznamuje s děním, které se dotýká romské problematiky. Zaposlouchejte se do romských veršů. Ti, kteří věří ve věštby a horoskopy, mohou poznat svůj osud v pořadu věnovaném astrologii a magii. Vysílání je v češtině, romštině a angličtině.

Rádio Rota, V Tůních 11, 120 00 Praha 2
Tel./fax: +420 224 941 945, 7, 8
www.radiorota.cz; e-mail: iveta.demeterova@radiorota.cz